

Sygn. akt III U 1046/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Oleszek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy A. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania A. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 7 czerwca 2013 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. Ł. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 14 maja 2013 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 1046/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 stycznia 2014 r.

Decyzją z dnia 7 czerwca 2013 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy A. Ł. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.). Nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a jedynie 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni. Wnioskodawca nie przedstawił świadectw pracy na potwierdzenie szczególnego charakteru prac wykonywanych w pozostałych okresach zatrudnienia.

Wnioskodawca A. Ł. w dniu 9 lipca 2013 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca. Przez cały okres zatrudnienia w latach 1970 - 1983 pracował w warunkach szczególnych jako betoniarz, ładowacz i malarz-lakiernik. Żaden z ówczesnych pracodawców nie wystawił mu stosownego świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r., poz. 1227 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast udowodnił jedynie 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni pracy w warunkach szczególnych na kolei.

Organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy prac wykonywanych w warunkach szczególnych w pozostałych zakładach pracy:

- od 7 sierpnia 1970 r. do 13 września 1971 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. na stanowisku betoniarza,

- od 10 sierpnia 1975 r. do 15 kwietnia 1977 r. w Spółdzielni (...) w P. na stanowisku pracownika magazynu - ładowacza,

- od 12 września 1972 r. do 10 stycznia 1973 r.

- od 10 października 1974 r. do 7 lutego 1975 r.

- od 8 lutego 1975 r. do 31 lipca 1975 r.

- 16 kwietnia 1977 r. do 14 stycznia 1978 r. w Cukrowni (...) w P. na stanowisku pracownika magazynu - ładowacza oraz pracownika budowlanego,

- od 13 marca 1980 r. do 28 lipca 1983 r. w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P. na stanowisku malarza-lakiernika.

Charakteru zatrudnienia w tych okresach wnioskodawca nie potwierdził świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca przedstawił jedynie zwykłe świadectwa pracy, z których wynika, że pracował na różnych stanowiskach. Takie ogólne sformułowania nie pozwalają na stwierdzenie w jakim okresie wnioskodawca faktycznie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Przemyślu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. Ł. urodzony (...) wystąpił w dniu 14 maja 2013 r. z wnioskiem o emeryturę, oświadczając że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że nie pozostaje w stosunku pracy. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedłożył

świadczenia pracy oraz legitymację ubezpieczeniową. Zaświadczenie o pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dnia 18 lipca 2012 r. zostało mu wystawione jedynie przez (...) SA.

Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy okres zatrudnienia w warunkach szczególnych na kolei, od 19 sierpnia 1983 r. do 15 listopada 1990 r. oraz od 20 listopada 1990 r. do 7 maja 1991 r. i od 9 maja 1991 r. do 10 czerwca 1993 r. (łącznie 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni). Wnioskodawca pracował wówczas na stanowisku konduktora II i I klasy.

Natomiast nie zostały uwzględnione pozostałe okresy takiego zatrudnienia wnioskodawcy z uwagi na brak świadectw pracy oraz niemożność ustalenia, w jakim okresie wnioskodawca faktycznie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szczególnych.

W rezultacie decyzją z dnia 7 czerwca 2013 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (emerytalne):

- wniosek o emeryturę z dn. 14.05.2013 r.
- Zaświadczeniem o pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dn. 18.07.2012 r.,
- decyzja odmowna z dn. 7.06.2013 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca A. Ł. posiadający wykształcenie zawodowe pracę rozpoczął w Zakładzie (...) w P., gdzie był zatrudniony jako pracownik fizyczny od 24 lutego 1970 r. do 1 sierpnia 1970 r.

Następnie od 7 sierpnia 1970 r. podjął pracę w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. jako betoniarz. Pracę tę wykonywał do 13 września 1971 r. (1 rok, 1 miesiąc i 7 dni). Razem ze świadkami J. C. (1) –majstrem i J. S. (1) – cieślą montażystą pracowali na różnych budowach na terenie ówczesnego województwa (...), m.in. na budowie (...) w J., na budowach młynów i drożdżarni. Robotnicy budowlani swoje prace wykonywali codziennie, na jednej zmianie w godzinach od 7 do 15. Wnioskodawca pracował przy produkcji betonu bezpośrednio na danej budowie. Wszystkie prace związane z obsługą betoniarki wykonywał ręcznie tzn. sypał piasek, żwir, cement itp. Odpowiadał też za dostarczenie betonu do docelowego miejsca. W czasie tego zatrudnienia, w dniu 8 grudnia 1970 r., wystawiono wnioskodawcy legitymację ubezpieczeniową.

Ponownie w przedsiębiorstwie (...) Zarząd Budów nr 3 w P. wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 6 sierpnia 1975 r. do 3 listopada 1976 r. (1 rok, 2 miesiące i 28 dni), również na stanowisku betoniarza. W legitymacji ubezpieczeniowej odnotowano m.in. datę ustania pierwszego zatrudnienia oraz okres tego drugiego zatrudnienia.

Od 13 września 1971 r. do 10 września 1972 r. oraz od 8 maja 1973 r. do 21 października 1974 r. wnioskodawca, jako robotnik budowlany pracował w Spółdzielni Pracy (...) -Budowlanej (...) w Ł..

Następnie sezonowo był zatrudniany w Cukrowni (...) w P. w okresach:

- od 12 września 1972 r. do 10 stycznia 1973 r. (pracownik magazynu - 4 miesiące)
- od 10 października 1974 r. do 7 lutego 1975 r. (pracownik magazynu - 4 miesiące)
- od 8 lutego 1975 r. do 31 lipca 1975 r. (murarz)
- od 18 kwietnia 1977 r. do 13 stycznia 1978 r. (pracownik magazynu - 3 miesiące i 13 dni oraz robotnik budowlany).

W czasie kampanii buraczanej, która zwykle trwała od września do grudnia, pracował w magazynie cukru jako ładowacz. Do jego obowiązków należało przenoszenie około 50 kilogramowych worków cukru, wnioskodawca układał zaworkowany cukier

w magazynie oraz przynosił z magazynu do środka transportu – przyczep samochodowych i ciągnikowych lub wagonów. Wykonywał prace układacza „skrajni na sztaplu” oraz w wagonach. Praca w magazynie odbywała się na dwie zmiany, w godzinach od 6 do 14 i od 14 do 22. Na jednej zmianie pracowało 9-11 robotników przeładunkowych. Przenosili oni worki z cukrem z produkcji do magazynu oraz z magazynu do środka transportu. Hala magazynowa zajmowała powierzchnię 30x20 metrów, pod jej ścianami robotnicy układali przymy z worków z cukrem. Przy układaniu worków pracowało po 2 robotników, ręcznie układali warstwy z 12-13 worków, wyżej pracowały już taśmociągi. Na jednej zmianie przenoszono 5-6 tysięcy worków z cukrem. Podobne prace wykonywali świadkowie J. Ś. (1) i J. M. (1), którzy pracowali w Cukrowni odpowiednio 34 lata i 28 lat. Kierownikiem magazynu przez lata był A. K.. Praca dla ładowacza w magazynie była przez cały rok, jej nasilenie następowało w czasie tzw. kampanii cukrowniczej. Po sezonie, czyli nie wcześniej niż od stycznia wnioskodawca wykonywał inne prace, m.in. prace remontowe, zatrudniony był też jako murarz.

Od 10 sierpnia 1975 r. do 14 kwietnia 1977 r. (2 lata, 8 miesięcy i 5 dni) wnioskodawca jako ładowacz, według świadectwa pracy z dnia 6 stycznia 1993 r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w P. O/P.. W pełnym wymiarze czasu pracy pracował wyłącznie w magazynie warzyw i owoców, który urządzony był w piwnicach. Do jego obowiązków należało przenoszenie towarów do i z magazynu. Nasilenie prac trwało od czerwca, kiedy pojawiały się truskawki do października tj. do ostatnich zbiorów jabłek. W sezonie, który trwał 5-6 miesięcy równocześnie pracowało co najmniej 10 ładowaczy. W skrzynkach ważących ok. 30 kg przenosili oni warzywa (ogórki, cebulę, marchew i inne) oraz owoce (truskawki, rabarbar, jabłka i inne) do magazynów. Do ich obowiązków należało odebranie skrzynek z towarem już na wadze. Przenosili też towar z magazynu do transportu. Praca odbywała się na jedną zmianę w godzinach od 6 do 14, w sezonie trzeba też było pracować po godzinach. Wynagrodzeniem było akordowe. Charakter tej pracy potwierdzili świadkowie M. O. (1) - instruktor-doradca produkcji ogrodniczo-rolniczej i J. C. (2) pracująca w administracji, odpowiedzialna m.in. za odzież roboczą.

W Stacji (...) w P. wnioskodawca jako oborowy pracował od 18 stycznia 1978 r. do 20 lutego 1980 r. Do tej pracy przeszedł w ramach porozumienia między zakładami pracy z Cukrowni (...).

Natomiast od 13 marca 1980 r. do 28 lipca 1983 r. (3 lata, 4 miesiące i 15 dni) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P.. Zajmował stanowisko malarza-lakiernika, pracował przy malowaniu maszyn i urządzeń leśnych, m.in. ciągników leśnych, korowarek, wyciągarek. Przedsiębiorstwo w P. było jedyne w kraju, gdzie naprawiano taki sprzęt. W latach 70-80 XX wieku pracowało tam około 100 osób: mechaników, spawaczy, lakierników. Wnioskodawca podjął to zatrudnienie na podstawie skierowania na zwolnione stanowisko lakiernika. Swoje prace wykonywał w hali, gdzie urządzone była malarnia poprzez wydzielenie boksów. Nie było tam wentylacji, wszystkie prace lakiernicze wykonywano ręcznie ewentualnie przy użyciu pistoletu. Praca odbywała się na jedną zmianę, w duszących oparach lakierów i farb. Na zmianie pracował jeden lakiernik. Wynagrodzenie było liczone według stawki godzinowej. Równoległe z wnioskodawcą pracowali świadkowie J. D. (1) – spawacz i szlifierz-ostrzarz oraz S. J. (1) – frezer operator maszynowy. Swoje stanowiska pracy mieli w innych halach.

Dowód: 1. Akta organu rentowego ((...)):

- świadectwa pracy z dn. 8.01.1993 r., 28.12.1992 r., 9.02.1993 r., 6.01.1993 r., 28.07.1983 r

2. Akta organu rentowego (emerytalne):

- legitymacja ubezpieczeniowa (kserokopia),

- (...) SA z dnia 18.07.2012 r.

3. dokumentacja osobowa z (...) - u w R. (podanie o pracę, umowa o pracę z dnia 6.08.1975 r., świadectwo pracy z dnia 17.11.1976 r., kwestionariusz osobowy),

4. dokumentacja osobowa z Cukrowni (...) w P. (życiorys, podanie o pracę, umowa o pracę z dn. 2.05.1977 r., świadectwo pracy z dn. 14.01.1978 r.)

5. dokumentacja osobowa z Przedsiębiorstwa Naprawy Taboru Leśnego w P. (życiorys, podanie o pracę, umowa o pracę z dn. 13.03.1980 r., świadectwo pracy z dn. 28.07.1983 r., karta obiegowa zmiany oraz angaże za lata 1980-1983),

6. zeznania świadków:

- J. C. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 18 min.),
- J. S. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 28 min.),
- J. C. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 33 min.),
- M. O. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 39 min.),
- J. Ś. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 44 min.),
- J. M. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 51 min.),
- J. D. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 55 min.),
- S. J. (nagranie rozprawy z dn. 20.09.2013 r. – 1,03 min.),

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca od 11 czerwca 1993 r. nabył prawo do renty inwalidzkiej 3 grupy inwalidów w związku z wypadkiem w drodze z pracy. Decyzją z dnia 25 października 2012 r. ZUS O/R. ustalił wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem na okres do 31 października 2014 r. Natomiast decyzją z dnia 6 czerwca 2013 r. przeliczono wysokość tego świadczenia, począwszy od dnia 1 maja 2013 r.

Dowód: 1. Akta organu rentowego ((...) i emerytalne):

- decyzje rentowe z dnia 27.09.1993 r., 25.10.2012 r. i 6.06.2013 r.,

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego, w tym legitymacji ubezpieczeniowej i świadectw pracy. Ponadto Sąd uwzględnił dołączoną archiwalną dokumentację zalegającą w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. w latach 1975-1976, w Cukrowni (...) w P. w sezonie 1977-1978 i w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P. w latach 1980-1983.

Równocześnie Sąd przyjął, że w świetle oryginalnej, kompletnej dokumentacji z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. na stanowisku betoniarza w okresie od 6 sierpnia 1975 r. do 3 listopada 1976 r. podważona została wiarygodność świadectwa pracy wystawionego przez Spółdzielnię (...) w P. z dnia 6 stycznia 1993 r. na potwierdzenie, że wnioskodawca był tam zatrudniony w pełnym wymiarze godzin pracy od 10 sierpnia 1975 r. do 15 kwietnia 1977 r. Okres od 10 sierpnia 1975 r. do 3 listopada 1976 r. dubluje się z pracą w (...). W obu zakładach praca odbywała się na jedną zmianę, poza tym praca betoniarza wykonywana była w terenie na budowach

w związku z tym Sąd przyjął, że wnioskodawca nie mógł jednocześnie w pełnym wymiarze czasu pracy pracować na dwóch różnych stanowiskach w różnych zakładach. Ponadto

w ocenie Sądu świadectwo pracy z dnia 6 stycznia 1993 r. zostało wydane po ponad 17 latach od zakończenia zatrudnienia w Spółdzielni. Sąd nie uzyskał akt osobowych z zatrudnienia wnioskodawcy w tej Spółdzielni, zwracał się

o nie do Archiwum Państwowego w P. oraz kilku przechowawców akt. Ponadto o takim zatrudnieniu wnioskodawca nie wspomina

w kwestionariuszu osobowym czy życiorysie, kiedy ubiegał się o pracę w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w 1980 r. Okres tego zatrudnienia nie został też potwierdzony

w legitymacji ubezpieczeniowej, w odróżnieniu od zatrudnienia w (...) oraz późniejszego zatrudnienia w Spółdzielni na stanowisku dozorca (1 stycznia 1994 r. – 31 grudnia 1995 r.).

Na potwierdzenie pozostałych okresów zatrudnienia wnioskodawca przedłożył świadectwa pracy, których strona przeciwna nie kwestionowała w toku procesu. Korzystają, więc one z domniemania prawdziwości zawartych w nich oświadczeń z mocy art. 244 i nast. k.p.c.

Okoliczność, że przechowawcy akt osobowych wnioskodawcy, czy też następcy prawni jego poprzednich pracodawców nie wystawiają świadectw pracy wykonywanej

w warunkach szczególnych nie może pozbawiać wnioskodawcy możliwości wykazania innymi dowodami charakteru faktycznie wykonywanych prac. Równocześnie z treści § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy (czy też przechowawcy jego dokumentów) w przedmiocie wykazania, na podstawie posiadanej dokumentacji, okresów pracy w szczególnych warunkach, miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej.

Za pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków: J. C. (1) i J. S. (1) zatrudnionych w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. w latach 1967-1971 i 1970-2008, J. C. (2) i M. O. (1) zatrudnionych w Spółdzielni (...) w P. w latach 1973-1994

i 1974-1985, J. Ś. (1) i J. M. (1), pracujących na stałe w Cukrowni (...) w P. w latach 1967-2001 i 1968-1993 oraz J. D. (1) i S. J. (1) którzy byli zatrudnieni w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P. w latach 1978-1995 i 1975-1999. Okresy zatrudnienia świadków zbiegają się ze stosunkowo krótkimi zatrudnieniami wnioskodawcy. Świadczenie ci dokładnie opisali strukturę zatrudnienia

i charakter pracy w swoich zakładach, w których pracował również wnioskodawca. Zeznania te potwierdzają również informacje zawarte w wydanych wnioskodawcy świadectwach pracy, co do faktu zatrudnienia (poza dokumentem wystawionym przez Spółdzielnię (...)). Wszystkie te dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, są one wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 2013 r. - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

W sprawie bezsporne jest, że wnioskodawca w dacie złożenia wniosku emerytalnego miał ukończone 60 lat oraz posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych na kolei. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych od 19 sierpnia 1983 r. do 15 listopada 1990 r. oraz od 20 listopada 1990 r. do 7 maja 1991 r. i od 9 maja 1991 r. do 10 czerwca 1993 r.

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w łącznym okresie ponad 6 lat:

- w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. na stanowisku betoniarza,
- w Spółdzielni (...) w P. na stanowisku pracownika magazynu - ładowacza
- w Cukrowni (...) w P. na stanowisku pracownika magazynu – ładowacza oraz pracownika budowlanego,
- w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P. na stanowisku malarza-lakiernika. Wnioskodawca nie przedstawił bowiem świadectw pracy na potwierdzenie szczególnego charakteru ww. prac.

Na podstawie zgromadzonego materiału Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie. Sąd przyjął bowiem, że wnioskodawca prace w warunkach szczególnych wykonywał także:

- od 7 sierpnia 1970 r. do 13 września 1971 r. (1 rok, 1 miesiąc i 7 dni) oraz od 6 sierpnia 1975 r. do 3 listopada 1976 r. (1 rok, 2 miesiące i 28 dni) w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. na stanowisku betoniarza,
- od 4 listopada 1976 r. do 15 kwietnia 1977 r. (5 miesięcy i 9 dni) w Spółdzielni (...) w P. na stanowisku pracownika magazynu - ładowacza
- od 12 września 1972 r. do 10 stycznia 1973 r. (4 miesiące)
- od 22 października 1974 r. do 7 lutego 1975 r. (3 miesiące i 16 dni)
- od 1 września 1977 r. do 31 grudnia 1978 r. (4 miesiące) w Cukrowni (...) w P. na stanowisku pracownika magazynu – ładowacza.
- od 13 marca 1980 r. do 28 lipca 1983 r. w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P. na stanowisku malarza-lakiernika (3 lata, 4 miesiące i 15 dni).

Łącznie przez 6 lat i 8 miesięcy.

W toku postępowania sądowego ustalono dodatkowo, że wnioskodawca był dwa razy zatrudniony w firmie (...). Oba okresy zatrudnienia wynikają z oryginalnej dokumentacji osobowej oraz legitymacji ubezpieczeniowej, którą wnioskodawca otrzymał w czasie pierwszego zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie. Z kolei zajmowanie przez wnioskodawcę stanowiska betoniarza potwierdzili także słuchani świadkowie.

Również Sąd w całości uwzględnił wnioskodawcy okres jego pracy w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego w P. na stanowisku malarza-lakiernika. Okres i charakter tej pracy także wynika z dokumentacji archiwalnej, legitymacji ubezpieczeniowej oraz zeznań świadków.

Natomiast spośród pozostałych okresów zatrudnienia Sąd uwzględnił wnioskodawcy pracę w Spółdzielni (...) w P. O/P., ale jedynie od 4 listopada 1976 r. do 15 kwietnia 1977 r. tj. okres, który nie dubluje się z równoczesnym zatrudnieniem w przedsiębiorstwie (...).

Z kolei okresy pracy sezonowej na stanowisku ładowacza w Cukrowni (...) w P. Sąd przyjął w wymiarze nie większym niż 4 miesiące, czyli tyle ile trwało nasilenie prac związanych z kampanią cukrową. Praca wnioskodawcy poza sezonem, który kończył się pod koniec roku wykonywał inne prace, głównie remontowe. Kiedy starał się o zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Naprawy Taboru Leśnego wspominał o pracy murarza, również świadkowie zeznali, że w okresach wiosennym i letnim, jeśli pracował, to wykonywał prace porządkowe i budowlane. Dodatkowo Sąd uznał, że do 21 października 1974 r. wnioskodawca jako robotnik budowlany pracował w Spółdzielni Pracy (...) - Budowlanej (...) w Ł.. Sąd w Cukrowni kolejne zatrudnienie mógł podjąć dopiero od 22 października 1974 r.

Spór w sprawie powstał w związku z brakiem świadectw pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Jednakże Sąd przyjął, że oryginalne dokumenty zgromadzone w aktach osobowych wnioskodawcy w postaci umów o pracę i angaży, podania o pracę, kwestionariusze osobowe i życiorysy oraz niebudzące wątpliwości świadectwa prac za poszczególne okresy zatrudnienia jednoznacznie wskazują, że wnioskodawca we wskazanych czterech zakładach pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie

jako betoniarz przy produkcji betonu, ładowacz przy załadunku i wyładunku cukru, owoców i warzyw oraz malarz-lakiernik. Charakter zatrudnienia potwierdzili także świadkowie, którzy pracowali razem z wnioskodawcą.

Prace betoniarskie i zbrojarskie wymienione są w wykazie A, dział V poz. 4 powołanego na wstępie rozporządzenia. Ponadto stanowisko betoniarza zostało wskazane w przepisach resortowych – wykaz A dział. V poz. 4 pkt 3 załącznika do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. M.B.iP.M.B. Nr 3, poz. 6).

Z kolei ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie wymienione są w wykazie A Dział VIII poz. 1 cyt. rozporządzenia oraz w Wykazie B Dział VIII poz. 1 pkt 1 i 2 (ładowacz i robotnik przeładunkowy) załącznika nr 1 do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (Dz. Urz. MRiRW Nr 2, poz. 4).

Natomiast lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane jest wymienione w wykazie A Dział XIV, poz. 17 cyt. rozporządzenia oraz w wykazie B Dział XIV, poz. 17 pkt 3 i 4 (lakiernik i lakiernik natryskowy) cyt. załącznika do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np. z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron.

Zdaniem Sądu Okręgowego istotny w sprawie okazał się rodzaj pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę, który pracował w warunkach szczególnych jako betoniarz i ładowacz - robotnik przeładunkowy oraz lakiernik.

Rozstrzygając kwestię spornych okresów zatrudnienia łącznie z uwzględnionym przez organ rentowy okresem 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni, Sąd przyjął, że wnioskodawca wykazał co najmniej 16 lat i 7 miesięcy pracy w warunkach szczególnych, przypadający przed 1 stycznia 1999 r.

Równocześnie Sąd uznał, że brak podstaw do przyjęcia, iż praca na stanowisku pracownika budowlanego (wykonywana w Cukrowni (...)) należała do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Stanowisko to nie jest wymienione w powołanym na wstępie rozporządzeniu.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury począwszy od dnia 14 maja 2012 r. tj. daty złożenia wniosku, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania

decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków oraz dokumentów nieznanymi organowi rentowemu i ich ocena) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.